

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

VLAAMSE MEDIARAAD

ADVIES NR. 2000/002

Betreft : Voorstel van decreet van de heer C. Decaluwé betreffende het recht op informatie en houdende instelling van een recht van antwoord en een recht van mededeling ten aanzien van radio en televisie

1. Met een brief van 12 januari 2000 vraagt de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media om advies inzake het voorstel van decreet van de heer C. Decaluwé betreffende het recht op informatie en houdende instelling van een recht van antwoord en een recht van mededeling ten aanzien van radio en televisie.
2. De Vlaamse Mediaraad in vergadering bijeen te Brussel op 13 maart 2000 brengt unaniem volgend advies uit.
3. Dit voorstel van decreet moet samengelezen worden met het wetsvoorstel betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie en tot wijziging van artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.Doc. Kamer, 50, nr.0325/001) dat dateert van 17 december 1999 en dat de tekst overneemt van een voorontwerp van wet dat onder de vorige legislatuur was ingediend. (Doc. Kamer, 1998-1999, 2034/1 en 2035/1) Uit de toelichting bij dit wetsvoorstel blijkt dat het voorstel de huidige antwoordwet van 23 juni 1961 wil hervormen ten aanzien van alle media, behalve radio en televisie. Het recht van antwoord voor radio en televisie, is blijkens het advies van de Raad van State bij het eerdere genoemde voorontwerp van wet omtrent deze materie, een aangelegenheid die behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen.
4. Afgezien van een herziening aan de bestaande antwoordwet, willen beide voorstellen een nieuw “recht van informatie of recht van mededeling” invoeren voor personen die in de media genoemd zijn als verdachten, beklaagden of beschuldigen en vervolgens buiten vervolging worden gesteld of vrijgesproken, zodat het principe van vermoeden van onschuld wordt bevestigd.
5. Bij het voorstel van decreet worden volgende opmerkingen gemaakt:
 - 5.1. Het is uitermate wenselijk dat beide teksten (wet en decreet) zoveel als mogelijk op elkaar worden afgestemd. De scheidingslijn tussen radio en televisie en andere media is immers niet altijd erg duidelijk, meer bepaald de media die ontwikkeld zijn op grond van de nieuwe communicatietechnologieën. Uit de toelichting bij het wetsvoorstel blijkt dat de stellers van oordeel zijn dat de informatieverspreiding via elektronische weg, inzonderheid via Internet, onder het toepassingsgebied van de wet valt
 - 5.2. Artikel 4, § 2, van het voorstel verleent personen of verenigingen het recht “een verzoek tot kosteloze opname van een antwoord in te dienen om onjuiste inlichtingen die hem betreffen recht te zetten of om te antwoorden op een aantas-

ting van zijn eer of van zijn de reputatie". Dezelfde formulering is ook terug te vinden in het wetsvoorstel.

De Mediaraad benadrukt de wenselijkheid dat de basisregels i.v.m. het recht van antwoord op een zelfde wijze zouden geformuleerd worden in de federale wet en het decreet.

Voor wat de formulering van de basisvoorwaarde betreft kan niet enkel worden verwezen naar artikel 23 van de TV-richtlijn¹. Er is ook een resolutie van het Europees Parlement van 16 september 1992² en er zijn de aanbevelingen van het Comité van Ministers³ en van de Media Ministers⁴ in de schoot van de Raad van Europa.

De aandacht dient eveneens te worden gevestigd op het verband tussen artikel 10 EVRM en het recht van antwoord. In een beslissing van 12 juli 1989 erkende de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens dat "in a democratic society the right of reply is a guarantee of the pluralism of information which must be respected". De Commissie benadrukte dat "the purpose of the regulations governing the right of reply is to safeguard the interest of the public in receiving information from a variety of sources and thereby to guarantee the fullest possible access to information". De Commissie beoordeelde een rechterlijk bevel tot publicatie van een antwoordtekst wel als een overheidsinmenging, maar achtte deze maatregel legitiem vanuit het perspectief van artikel 10 §2 EVRM⁵. De Commissie gaf ook nog mee dat "the aim of the right of reply is to afford to everyone the possibility of protecting himself against certain statements or opinions disseminated by the mass media which are likely to be injurious to his private life, his honour or his dignity".

Belangrijk in deze is de vaststelling dat de verplichte inlassing van een recht van antwoord een overheidsinmenging is zoals bedoeld in art. 10 §1 EVRM. Elke concrete verplichting tot inlassing (volgend uit de wet/decreet of na rechterlijk bevel) moet daarom beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 10 §2 EVRM, inzonderheid de voorwaarde van de noodzakelijkheid".

Dit kader moet de garanties bieden voor een correcte toepassing van het recht op antwoord, met respect voor het evenwicht tussen (de institutionele) persvrijheid en de (individuele) rechten van anderen, met name eer, waardigheid en goede naam.

Het recht van antwoord biedt niet alleen de mogelijkheid tot rectificatie van onjuiste berichtgeving maar geeft elke (rechts)persoon ook de mogelijkheid te

¹ Artikel 23 van de TV-richtlijn

² Zie Resolutie A3-0153/99/corr. van 16 september 1992 van het Europees Parlement (punt 26)

³ Resolution (74) 26 on the right of reply. Position of the individual in relation tot the press, Committee of Ministers, 2 July 1974; de resolutie stelt: "it is desirable tot provide the individual with adequate means of protection against the publication of information containing inaccurate facts about him and to give him a remedy against the publication of information, including facts and opinions, that constitutes an intrusion in his private life or an attack on his dignity, honour or reputation (...)".

⁴ Resolution n°2 "Journalistic Freedoms and Human Rights", 4th European Ministerial Conference on Mass Media Policy, The Media in a Democratic Society, Praag, 7-8 december 1994, MCM (94) 20. Deze resolutie poneert als basisregel: "rectifying any published or broadcast information which subsequently proves to be grossly inaccurate".

⁵ ECRM 12 juli 1989, nr. 13010/87, Ediciones Tiempo vs. Spain, D&R 62,247

reageren tegen onnodig grievende, kwetsende, misleidende of privacy-schendende informatie of waardeoordelen.

- 5.3. Het is niet wenselijk aan feitelijke verenigingen een recht van antwoord toe te kennen. In het wetsvoorstel is een dergelijk recht niet toegekend aan feitelijke verenigingen.
- 5.4. Artikel 11 van het voorstel van decreet bepaalt dat de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend zoals in kortgeding, bevoegd is om uitspraak te doen over geschillen in verband met het recht van antwoord. Deze aangelegenheid behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever en kan derhalve niet bij decreet worden geregeld.

Brussel, 13 maart 2000

Namens de Vlaamse Mediaraad,

Prof. dr. Els De Bens
voorzitter Vlaamse Mediaraad